

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sža/41/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014201114
Dátum vydania rozhodnutia:	12.11.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7014201114.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a z členov JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľa: Q., narodeného X. A. XXXX, štátna príslušnosť Bangladéš, posledný trvalý pobyt K., toho času umiestneného v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, zastúpeného Centrom právnej pomoci, Námestie slobody 12, 810 00 Bratislava, kancelária Košice, Moyzesova 18, 040 41 Košice, proti odporcovi: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Sobrance, Oddelenie hraničnej kontroly Zboj, 067 68 Zboj, o preskúmanie rozhodnutia č. p. PPZ-HCP-SO18-ZAV-10-008/2014 zo dňa 25. augusta 2014 o zaistení cudzinca, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/46/2014-28 zo dňa 23. septembra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Sp/46/2014-28 zo dňa 23. septembra 2014 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. p. PPZ-HCP-SO18-ZAV-10-008/2014 zo dňa 25. augusta 2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nariaďuje, aby bol Q., narodený X. A. XXXX, štátna príslušnosť Bangladéš, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, bezodkladne prepustený na slobodu.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred súdom prvého stupňa

Krajský súd v Košiciach rozhodujúc o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu č. p. PPZ-HCP-SO18-ZAV-10-008/2014 zo dňa 25. augusta 2014 o zaistení cudzinca, ktorým bol navrhovateľ zaistený

podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej iba „ZoPC“) rozsudkom č. k. 1Sp/46/2014-28 zo dňa 23. septembra 2014 toto rozhodnutie odporcu v zmysle § 250q ods. 2 OSP ako zákonné potvrdil.

Po citácii právnych predpisov - zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej iba „SP“) dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný. Podľa názoru krajského súdu navrhovateľ v opravnom prostriedku ničím nepreukázal nezákonnosť postupu odporcu pri zaistení navrhovateľa, vzhľadom na skutočnosť, že v prípade nedovoleného prevádzachstva, bezúčelového putovania takýchto cudzincov cez hraničné priechody štátov Shengenského priestoru, je takáto migrácia chránená zákonom príslušnej krajiny EU a každá krajina ES použije na ochranu svojich hraníc zákonné podmienky, upravujúce pobyt cudzincov na svojom území. V uvedenom prípade navrhovateľ ani nemal v úmysle ostať na území Slovenskej republiky, ale jeho cieľovou krajinou bolo Rakúsko, až neskôr zmenil svoju výpoveď (zápisnica z 18.júla 2014), že chce ostať na Slovensku. Konanie navrhovateľa pri spisovaní zápisnice zo dňa 18.júla 2014 a súčasného vyhlásenia, že žiada o poskytnutie azylu na území Slovenskej republiky, bolo účelové.

K spôsobu zaistenia navrhovateľa súd zaujal stanovisko, že tento bol v súlade s platnou právnou úpravou. Odporca vzhľadom na zmenu výpovede navrhovateľa, keď v prvej zápisnici o podaní vysvetlenia zo dňa 18.júla 2014 uviedol, že chce ísť do Rakúska a následne dňa 25.augusta 2014 v zápisnici z výsluchu uviedol, že chce ostať na území Slovenskej republiky, konštatoval, že toto nesvedčí o hodnovemosti o skutočnej príčine podanej žiadosti o azyl. Z poslednej zápisnice z výpovede vyplýva, že sa nechce vrátiť do krajiny, pretože sa obáva, že ho zabijú, pre problémy s členstvom jeho brata v politickej strane. V skutočnosti išlo o to, že jeho brat mu navrhol, aby sa dostal do štátov EÚ, aby tam mohol lepšie žiť, prostriedky na cestu získal od svojho otca. Ide teda o migranta, ktorý svoj život riešil útekem z Bangladéša, pretože pravdepodobne sa bál pôvodného osudu, ako ho mal jeho brat.

Krajský súd uviedol, že skutočnosť, že sa navrhovateľ pred prekročením štátnej hranice zdržiaval na území Poľska, nebolo potvrdené. Z obidvoch výpovedí vyplýva, že navrhovateľ sa na územie Bangladéša nechce vrátiť, teda, je dôvodné podozrenie, že navrhovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie, najmä preto, že navrhovateľom doposiaľ uvádzané dôvody úteku z krajiny pôvodu nenasvedčujú tomu, aby bola splnená podmienka ust. § 8 písm. a/ a b/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Samotné rozhodovanie o udelení azylu má svoje trvanie, pričom zákonná úprava doby zaistenia, pravé aj pre účely dĺžky tohto konania, je upravená v ust. § 88 ods. 4 ZoPC. Z uvedených dôvodov súd považoval dobu zaistenia za primeranú, pričom sám správny orgán počas tohto zaistenia prihliada aj podľa ust. § 90 ods. 1 písm. d/ ZoPC, či účel zaistenia trvá. V prípade, ak pominú dôvody účelu zaistenia, správny orgán vykoná opatrenia smerujúce k ďalším postupom v zmysle právoplatných rozhodnutí súdu, resp. Migračného úradu alebo MV SR. Porušenie ust. § 88 ods. 4 ZoPC preto nebolo zistené.

Ako ďalej uviedol krajský súd, ide o klasický prípad nelegálneho vstupu utečenca na územie Slovenskej republiky, bez preukázania dôvodov, ktoré ho oprávňovali na povolenie vstupu, resp. požiadanie o medzinárodnú ochranu.

Súd zdôraznil, že iba v jednom prípade je umožnené policajnému útvaru prepustiť cudzinca zo zaistenia, ktorým je ust. § 79 ods. 3 ZoPC, podľa ktorého, ak po spísaní zápisnice policajný útvar nebude ďalej konať vo veci administratívneho vyhostenia, zamietnutia vstupu, zákazu vstupu alebo ak zistí, že nie sú dôvody na odovzdanie cudzinca orgánom činným v trestnom konaní, inému príslušnému orgánu príslušnému zariadeniu, cudzinca ihneď prepustí. V ostatných prípadoch nie je možné cudzinca zo zaistenia prepustiť, pretože má byť k dispozícii v začatých konaniach, ktoré sa proti nemu vedú.

V konaní bolo taktiež preukázané, že navrhovateľ je starší ako 18 rokov, teda nejde o maloletého účastníka správneho konania, čo potvrdzoval znalecký posudok č. 6/2014, vypracovaný znalkyňou: Z., znalkyňa v odbore zdravotníctvo a farmácia, odvetvie pediatria, zo záverov ktorého vyplýva, že je možné vyvodiť nespochybniteľný záver, že vek navrhovateľa zodpovedá viac ako 18 rokov.

II.

Odvolanie navrhovateľa, vyjadrenie odporcu

Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote navrhovateľ odvolanie z dôvodov podľa § 250 ods. 2 písm. d/ a písm. f/ OSP, v ktorom uviedol, že svoje zaistenie považuje za neúčelné, pretože neprebíha

konanie o jeho návrate, ktorého výkon bol odporcom odložený až do právoplatného rozhodnutia Migračného úradu MV SR o jeho žiadosti o udelenie azylu. Navyše k právoplatnosti rozhodnutia migračného úradu pri negatívnych rozhodnutiach môže pri využití opravných prostriedkov žiadateľmi o azyl dôjsť až po uplynutí niekoľkých mesiacov. Preto nie je predpoklad, že dôjde k naplneniu účelu zaistenia v stanovenej dobe zaistenia. Odporca sa ani reálnou vyhostiteľnosťou navrhovateľa na územie Bangladéša nezaoberal, ani ju nepreukázal.

Navrhovateľ ďalej namietal, že na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sp/36/2014-17 zo dňa 19. augusta 2014 došlo k zrušeniu rozhodnutia o zaistení navrhovateľa zo dňa 18. júla 2014 v zmysle § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, pričom súd zároveň nariadil bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia. Podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov môže byť žiadateľ o azyl zaistený, iba ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, čo v prípade navrhovateľa nebolo splnené, nakoľko došlo k zrušeniu jeho zaistenia v zmysle § 88 ods. 1 písm. b). S touto skutočnosťou sa odporca nijako nevysporiadal a neprihliadol na ňu ani prvostupňový súd.

Podľa názoru navrhovateľa krajský súd vec nesprávne právne posúdil a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď uviedol, že boli dané dôvody zaistenia navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. c/ v čase vydania napadnutého rozhodnutia, keďže konanie navrhovateľa ohľadom jeho žiadosti o udelenie azylu na území SR bolo účelové s cieľom zmať alebo oddialiť jeho vyhostenie. Navrhovateľ nesúhlasí s názorom prvostupňového súdu. Nesúhlasí ani so záverom prvostupňového súdu o účelovej zmene výpovede oproti výpovedi po zadržení odporcom, pretože navrhovateľ tieto dôvody vysvetlil vyčerpanosťou. Navrhovateľ bol po príchode na územie SR taký vyčerpaný, že požiadal turistov, aby zavolali políciu i rýchlu zdravotnú pomoc. Navrhovateľ požiadal o azyl z politických dôvodov. Uviedol tiež, že na územie SR prišiel z Poľska, nie z Ukrajiny, čomu nasvedčuje aj skutočnosť, že odporca voči nemu nezačal konanie o jeho readmisiu na základe medzinárodnej zmluvy na územie Ukrajiny, ale začal konanie o jeho administratívnom vyhostení priamo do krajiny pôvodu.

U navrhovateľa nebol daný dôvod pre uplatnenie § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, lebo neexistuje riziko úteku. V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora zo dňa 30. mája 2013 vo veci Mehmet Arslan proti Polícii ČR C-534/11, nemožno iba na základe skutočnosti, že bola žiadosť o azyl podaná v zaistení v zariadení pre cudzincov vyvodzovať domnienku, že túto žiadosť podal iba s cieľom oddialiť alebo zmať výkon rozhodnutia o návrate a že pokračovanie zaistenia je objektívne nevyhnutné a primerané.

Taktiež poukázal na skutočnosť, že v konaní pred súdom prvého stupňa namietal, že jeho zaistenie na základe napadnutého rozhodnutia odporcu bolo neprípustné z dôvodu jeho neploletosti. Napadnutým rozhodnutím odporcu tak došlo k zaisteniu maloletého cudzinca bez sprievodu v rozpore so zákonom o pobyte cudzincov. Prvostupňový súd túto námietku vyhodnotil ako nedôvodnú, s čím navrhovateľ nesúhlasí. V tejto súvislosti navrhovateľ dal do pozornosti odvolaciemu súdu názory odbornej verejnosti ohľadom pochybností o metóde zistenia kostného veku posudzovanej osoby pomocou snímky RTG a poukázal pritom na odborné názory a závery z Medzinárodnej konferencie konanej dňa 12. marca 2013 na Trnavskej univerzite pod názvom Dieťa alebo dospelý? Z pohľadu dôkaznej hodnoty údajov získaných pomocou RTG vyšetrenia sú vhodnosť použitia rádiologických metód a určovanie veku na základe kostnej zrelosti odbornou verejnosťou dlhodobo spochybňované a sú uvádzané odchýlky od skutočného veku až do 2, niekedy 5 rokov. Navrhovateľ však, napriek tomu že sa podrobil lekárskemu vyšetreniu, predložil ako dôkaz potvrdenie zo školy, podľa ktorého v čase vyšetrenia (a ani nie v čase vydania napadnutých rozhodnutí), nedovŕšil plnoletosť. Prvostupňový súd tak dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Nijako sa nevysporiadal s dôkazom predloženým navrhovateľom preukazujúcim jeho skutočný vek.

Na základe uvedeného preto navrhovateľ navrhol zmeniť rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu bude zrušené a vec sa mu vráti na ďalšie konanie, a zároveň bude nariadené prepustenie navrhovateľa zo zaistenia a účastníkom nebude priznaná náhrada trov konania.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa uviedol, že voči navrhovateľovi sa začalo konanie o administratívnom vyhostení s určením zákazu vstupu, následne bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení a rozhodnutie o zaistení administratívneho vyhostenia. Dňa 6. augusta 2014 mu bolo oznámené, že navrhovateľ požiadal o udelenie azylu na území SR z dôvodu obavy o svoj život.

Odporca následne vydal rozhodnutie o odložení výkonu administratívneho vyhostenia a vydal nové rozhodnutie o zaistení v zmysle ust. § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov. Výkonaným šetrením bolo zistené, že navrhovateľ vstúpil na územie SR z Ukrajiny, pobyt na území Poľska potvrdený nebol. Ani ukrajinská ani poľská strana nepotvrdila predošlý pobyt navrhovateľa na ich území, preto nebolo možné navrhovateľa v rámci readmisnej dohody administratívne vyhostiť na ich územie. Navrhovateľ sa po vstupe na územie SR neohlásil bez meškania na úradoch, ale postupoval ďalej, pričom jeho cieľom bolo Rakúsko. Až po fyzickom vyčerpaní a zistení, že skupinu, ktorej bol členom nemá kto ďalej doprevádzať, kontaktoval náhodného turistu, ktorého žiadal privolať políciu. Odporca ďalej uviedol, že je toho názoru, že k naplneniu účelu zaistenia dôjde v stanovenej dobe zaistenia.

K rozsudku krajského súdu, ktorý zrušil pôvodné rozhodnutie o zaistení, odporca uviedol, že v čase vykonania zaistenia navrhovateľa v zmysle § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov mu nebol tento doručený, preto sa ním nemohol v tom čase zaoberať.

K námietke celkového nesprávneho právneho posúdenia odporca uviedol, že správny orgán je pri vydaní rozhodnutia o zaistení povinný postupovať v zmysle zákonných ustanovení Druhej hlavy zákona o pobyte cudzincov. Pri vydávaní rozhodnutia o zaistení na účel administratívneho vyhostenia je pri absencii cestovných dokladov podmienkou zistenie totožnosti cudzinca a následné vystavenie náhradného cestovného dokladu. Odporca vydal nové rozhodnutie o zaistení v zmysle § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov. Výkon konania o administratívnom vyhostení je odložený. Žiadateľ o udelenie azylu môže byť na zistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa § 88a ods. 1 zákona o pobyte cudzincov.

Odporca má za to, že samotným zaistením nebolo navrhovateľovi odopreté právo požiadať o azyl. Navrhovateľ mal namierené do Rakúska, po vstupe na územie SR nemal záujem prihlásiť sa úradom. Až keď zistil, že je umiestnený v zariadení, kde nie je možný voľný pohyb, požiadal o udelenie azylu, podľa názoru odporcu s cieľom oddialiť alebo zmariť jeho administratívne vyhostenie. Má za to, že určil primeranú lehotu na zaistenie, v priebehu ktorej bude navrhovateľ stotožnený, vystaví sa mu náhradný cestovný doklad a prebehne azylové konanie. Zaistenie je preto zákonné, účelné a efektívne. Navrhol preto rozhodnutie odporcu potvrdiť.

Pokiaľ sa jedná o námietku navrhovateľa, že jeho zaistenie je neprípustné z dôvodu neplnoletosti, odporca má za to, že uvedený školský certifikát nemožno považovať za dôveryhodný a overiteľný cestovný doklad v zmysle zákona č. 647/2007 Z. z. o cestovných dokladoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ZoPC. Vek cudzinca bol preto stanovený na základe znaleckého posudku č. 6/2014 zo dňa 17. júla 2014, v ktorom je stanovené, že vek cudzinca je 18 rokov. Podľa § 111 od. 6 ZoPC štátny príslušník tretej krajiny, ktorý o sebe vyhlási, že je maloletý bez sprievodu, je povinný podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu na určenie jeho veku; to neplatí, ak je celkom zjavné, že ide o maloletú osobu.

III.

Konanie na odvolacom súde

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250a ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 12. novembra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 88a ods. 1 písm. c/ ZoPC, policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na

dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné, menej závažné prostriedky, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/, a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Podľa § 88 ods. 1 písm. b/ ZoPC, policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 3 ZoCP, podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa osobitného predpisu nie je zaistením štátneho príslušníka tretej krajiny dotknuté.

Podľa § 88 ods. 4 ZoPC, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Z obsahu spisu vyplynulo, že odporca skorším rozhodnutím zo dňa 18.júla 2014 č. PPZ-HCP-SO18-86-005/2014 rozhodol o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 9Sp/36/2014-17 zo dňa 19.augusta 2014 zrušil rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa a nariadil bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu potvrdil.

Rozhodnutím zo dňa 25.augusta 2014 (ktoré je predmetom tohto súdneho prieskumu) bol navrhovateľ opätovne zaistený podľa § 88a ods.1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov s dátumom od 25.augusta 2014 na nevyhnutie potrebný čas, najviac do 3.januára 2015.

Navrhovateľ namietal, že nebola splnená podmienka podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, kedy môže byť žiadateľ o azyl zaistený, iba ak už je zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo b/, čo tu nebolo splnené.

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov umožňuje odporcovi zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ktorý je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ (čo bol prípad navrhovateľa), ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky a ktorý podal žiadosť o udelení azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

Pokiaľ teda policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu podaná po jeho predchádzajúcom zaistení je účelová, podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca, odporca rozhodne, že dôvody predchádzajúceho zaistenia podľa § 88 ods.1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov trvajú napriek tomu, že cudzinec požiadala o medzinárodnú ochranu, pričom v rozhodnutí, v ktorom preukáže splnenie zákonných podmienok jeho zaistenia podľa § 88a ods. 1 písm. c/ musí vyložiť, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.

V prejednávacom prípade nebola účinne naplnená podmienka, že v čase vydania rozhodnutia o zaistení podľa § 88a ods. 1 písm. c/ bol navrhovateľ zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov. V čase vydania preskúmaného rozhodnutia o zaistení v tomto konaní, bolo už vyhlásené rozhodnutie krajského súdu (krajský súd rozhodol dňa 19.augusta 2014) o zrušení rozhodnutia správneho orgánu o zaistení a nariadení bezodkladného prepustenia navrhovateľa zo zaistenia, pričom odporca o tejto skutočnosti mal vedomosť, avšak s dôvodmi, pre ktoré krajský súd považoval skôr vydané rozhodnutie o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov za nezákonné, sa nijako nevysporiadal ani ich nezohľadnil vo svojom neskoršom rozhodnutí. Podmienkou zaistenia cudzinca - žiadateľa o azyl podľa § 88a ods. písm. c/ zákona o pobyte cudzincov je skutočnosť, že cudzinec - žiadateľ o azyl je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo b/.

Ak zákonnosť rozhodnutia o zaistení cudzinca je spochybnená rozsudkom súdu, o čom mal odporca vedomosť, musí odporca postupovať pri ďalšom rozhodovaní o zaistení cudzinca so všetkou obozretnosťou, najmä z toho pohľadu, či zákonnosť svojho ďalšieho rozhodovania nestavia na súdom spochybnej, i keď neprávoplatne tvrdenej nezákonnosti skôr vydaného rozhodnutia. Odporca takto nepostupoval, nevysporiadal sa vôbec v preskúvanom rozhodnutí s okolnosťami, ktoré viedli krajský súd k zrušeniu jeho skoršieho rozhodnutia o zaistení navrhovateľa ako nezákonného, a preto odvolací súd aj po zohľadnení rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. augusta 2014 č. k. 9Sp 36/2014-17 dospel k záveru, že v danom prípade neboli účinne naplnené podmienky zákona na postup odporcu, ktorý zaistil navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov.

Na nezákonnosti, i keď právoplatne potvrdenej rozhodnutím najvyššieho súdu až po rozhodnutí odporcu, avšak spochybnej krajským súdom pred vydaním napadnutého rozhodnutia odporcu nemožno stavať zákonnosť rozhodnutia odporcu, pokiaľ podmienkou zaistenia navrhovateľa je existencia rozhodnutia o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. a/ alebo b/ zákona o pobyte cudzincov, najmä za stavu, že odporca vo svojom rozhodnutí nezohľadní navrhovateľom tvrdenú a krajským súdom vytknutú nezákonnosť takéhoto rozhodnutia.

V tejto súvislosti odvolací súd považuje za dôležité zdôrazniť, že z hľadiska princípu právnej istoty podlieha ochrane aj legitímne očakávanie, ktoré je užšou kategóriou ako právna istota (Nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 30. apríla 2008, Nález Ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 12/05 zo dňa 28. novembra 2007). Účelom legitímneho očakávania je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (m. m. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 16/06 zo dňa 24. júna 2009, Nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 10/04 zo dňa 6. februára 2008).

S legitímnym očakávaním úzko súvisí zákaz prekvapivých rozhodnutí, keď správne orgány sa nemôžu bez náležitého odôvodnenia a vysporiadia sa so skutočnosťami, ktoré nastali po vydaní predchádzajúceho rozhodnutia, ktorého zákonnosť, ktorá je predpokladom jeho rozhodovania, bola spochybnená súdom, celkom zbaviť povinnosti vysporiadať sa s dôvodmi súdom spochybnej zákonnosti rozhodnutia, i keď v štádiu neprávoplatne tvrdenej nezákonnosti.

I keď legitímne očakávania sa nedajú absolutizovať (rozsudok Európskeho súdneho dvora /teraz Súdny dvor Európskej únie/ vo veci Crispoltoni, v spojených veciach C-133/93, C-300-93, C-362/93 zo dňa 5. októbra 1994, bod 56, Správy 1994, str. I-04863), v danom prípade legitímnym očakávaním navrhovateľa bezpochyby bolo, že odporca sa pri rozhodovaní o tom, či dôvody jeho zaistenia trvajú potom, ako podal žiadosť o azyl, bude zaoberať spochybnenou zákonnosťou skôr vydaného rozhodnutia, pretože od zákonnosti tohto rozhodnutia závisela aj možnosť zaistenia navrhovateľa v preskúvanom rozhodnutí.

Rozhodovacia činnosť krajského súdu pred vydaním preskúvaného rozhodnutia odporcu (napokon potvrdená aj rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu) mohla oprávnene vzbudiť legitímne očakávania navrhovateľa, že jeho prepustenie zo zaistenia, ktoré nariadil krajský súd a potvrdil najvyšší súd nebude ohrozené neskorším rozhodnutím odporcu, ktorý zaistil navrhovateľa bez toho, aby sa s dôvodmi spochybnej zákonnosti skoršieho rozhodnutia zaoberal.

Za dôvodnú považoval odvolací súd aj námietku navrhovateľa, ktorý nesúhlasil s tvrdením odporcu, že o azyl požiadal z dôvodu oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie, ani že účelovo zmenil výpoveď. Poukázal tu na právny názor vyslovený Súdny dvorom EÚ v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2013 vo veci Mehmet Arslan proti Polícii ČR C-534/11, a to že „zo samotnej skutočnosti, že v okamihu podania žiadosti o azyl už bolo voči žiadateľovi vydané rozhodnutie o návrate a že žiadateľ bol zaistený na základe článku 15 smernice 2008/115, nemožno bez individuálneho posúdenia všetkých relevantných okolností vyvodzovať domnienku, že túto žiadosť podal s cieľom oddialiť alebo zmať výkon rozhodnutia o návrate a že pokračovanie zaistenia je objektívne nevyhnutné a primerané.“

Podľa názoru odvolacieho súdu, vzhľadom na obsah administratívneho spisu, nemožno jednoznačne vyvodiť záver o dôvodnom podozrení, že navrhovateľ podal žiadosť o udelenie azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. Navrhovateľ uviedol ako dôvod svojej žiadosti o azyl obavy o svoj život, nakoľko jeho brat bol členom opozičnej strany BNP. Nie je na mieste bagatelizovanie jeho problémov, rovnako ako aj jeho zdravotného stavu počas prvého výsluchu po jeho príchode na

územie SR.

Zo skutočnosti, že navrhovateľ vyslovene prejavil vôľu o azyl až po jeho umiestnení v zariadení pre cudzincov, pričom pôvodne uviedol, že mal namierené do Rakúska, kde si chcel nájsť prácu, odporca vyvodil záver o riziku jeho úteku, resp. vyhýbaní sa administratívne vyhosteniu, pričom poukazuje na zovšeobecnené predošlé správanie sa iných cudzích štátnych príslušníkov. Navrhovateľ namietal, že zaistenie je neúčelné, pretože neprebíha konanie o jeho návrate, ktorého výkon je odložený až do právoplatného rozhodnutia o jeho žiadosti o azyl a nie je predpoklad, že k naplneniu účelu zaistenia dôjde v stanovenej dobe zaistenia.

Rozhodnutie odôvodnil odporca tým, že nedisponuje inou zákonnou možnosťou ako ho umiestniť v útvarе policajného zaistenia pre cudzincov, pričom sa odvoláva na doterajšiu prax správneho orgánu ako aj na skutočnosť, že štátni príslušníci tretích krajín častokrát účelovo prejavujú úmysel požiadať o azyl a pokiaľ nedôjde k ich zaisteniu, spravidla svojvoľne opúšťajú pobytové tábory, pričom ich ďalší pobyt po území členských štátov nie je možné monitorovať. Námietku navrhovateľa, že odporca svoj záver o riziku úteku odôvodňuje zovšeobecnením predošlého správania sa iných cudzích štátnych príslušníkov považoval odvolací súd za dôvodnú, pretože riziko úteku, resp. vyhýbanie alebo bránenie procesu prípravy výkonu jeho administratívneho vyhostenia je potrebné vždy posúdiť individuálne.

Odporca v dôvodoch rozhodnutia vyjadril názor, že svojou žiadosťou o azyl navrhovateľ sleduje jednak oddialenie vydania na Ukrajinu a jednak snahu dostať sa do azylového tábora, ktorý má voľný režim pohybu žiadateľov o azyl a tento voľný režim by vzápätí využil na útek v snahe dostať sa do cieľovej krajiny Rakúska. Odporca bližšie nešpecifikuje, z čoho konkrétne pramenia takéto obavy.

Na rozdiel od názoru krajského súdu odvolací súd dospel k záveru, že námietky navrhovateľa boli spôsobilé spochybniť zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu a preto dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku podľa § 220 OSP tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O povinnosti bezodkladne prepustiť navrhovateľa tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, odvolací súd rozhodol podľa § 250sa ods. 7 OSP, podľa ktorého súd v rozhodnutí, ktorým zruší a vráti rozhodnutie o zaistení na ďalšie konanie, zároveň nariadi bezodkladné prepustenie osoby zo zaistenia.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 224 ods. 2 OSP a § 246c OSP, tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože navrhovateľ si ich náhradu neuplatnil a odporcovi náhrada trov nepatrí zo zákona.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.